Lección 14

A boa lectura distrae, ensina e cura

A literatura galega I

s. XIII XV

LITERATURA MEDIEVAL

- *Cancioneiro da Ajuda*
- *Cancioneiro da Colocci-Brancuti*
- *Cancioneiro da Vaticana*
- *Pergamiño Vindel*

s. XVI XVII

SÉCULOS ESCUROS

Doma e castración de galicia
Abundancia de textos notariais

- *Décimas ao Apóstolo Santiago*
- *Entremés famoso sobre a pesca no río Miño*

s. XVIII

ILUSTRACIÓN

Padre Feijoo - Padre Sarmiento
(Literatura popular)

- *Coplas de entroido, os Reis, os maios, as regueifas*
- *Artigos de prensa (textos propagandísticos contra os franceses)*

Xogos Florais

s. XIX

REXURDIMENTO

Rosalía de Castro
- *Cantares gallegos*

Manuel Curros Enríquez
- *O divino sainete*

Eduardo Pondal
- *Queixumes dos pinos*

Valentín Lamas Carvajal
- *O catecismo do labrego*

Marcial Valladares
- *Maxina ou a filla espúrea*

s. XX ata 1950

IRMANDADES DA FALA

Antón Vilar Ponte

GRUPO NÓS

Vicente Risco, Ramón Otero Pedrayo, Afonso Daniel Rodríguez Castelao

SEMINARIO DE ESTUDOS GALEGOS

Ricardo Carbalho Calero, Xosé Filgueira Valverde

XERACIÓN DOS 25

Manuel Antonio

Guerra civil e o traballo na galicia exterior

Luís Seoane, Eduardo Blanco Amor

s. XX a partir de 1950

EDITORIAL GALAXIA

Ramón Cabanillas, Ramón Otero Pedrayo, Bernardino Graña

100 anos de cantares gallegos
Día das Letras Galegas

NOVA NARRATIVA GALEGA

Eduardo Blanco Amor, Ánxel Fole

XERACIÓN DO 36

Álvaro Cunqueiro, Aquilino Iglesia Alvariño

PROMOCIÓN DE ENLACE

Luz Pozo Garza, Antón Tovar

XERACIÓN DAS FESTAS MINERVAIS

Méndez Ferrín, Novoneyra, Xohana Torres

Mostras de Teatro
Asociación O Facho
Agrupación Cultural Abrente

finais do s. XX-XXI

DIVERSIFICACIÓN DE VOCES E TENDENCIAS

Cor	Significado
Azul	Movemento
Verde	Autores/as
Laranxa	Obras
Vermello	Acontecementos
Marrón	Actividade

Referencias e relación temporais no pasado

- **Aquel** día | mes | ano ixera moitas viaxes.
- **Aquela semana | mañá | tarde | noite** xa vos viramos pasear antes.
- **Ao día | mes | ano seguinte** sacaramos moitas fotos coas nenas.
- **Á semana | mañá | tarde | noite seguinte** xa gastaran todos os cartos.
- **O día | mes | ano anterior** coñecéranse no supermercado.
- **A mañá | tarde | noite | semana anterior** saíches ata ben tarde.

Como expresar coordinación

Copulativas (e, e mais, nin): empréganse para sumar ou engadir información.

- María fixera un grao e despois estudou un máster.
- Cando chegue fixera a compra e mais prepara a cea.
- Non durmiches nin descansaches ben en toda a semana.

Adversativas (pero, mais, porén): introducen unha idea que contrasta con outra anterior, restrinxindo ou negando o seu significado.

- Celso cáeme ben, pero non o vou invitar á miña festa.
- Traballa moito, mais nunca ten un peso.
- Estudou Maxisterio, porén nunca o exerceu.

Disxuntivas (ou): expresan opcións entre as que se marca unha alternativa.

- Imos ao cine ou vemos un filme na casa?

Distributivas (ora... ora, ben... ben): expoñen accións alternativas, pero que non se exclúen.

- Ora fala ben das amigas, ora non as quere ver.

Explicativas (é dicir, ou sexa, isto é): explican ou aclaran o significado da primeira proposición.

- Din que é un forasteiro, ou sexa, que non é de aquí.

Indefinidos

Indefinido	Exemplo
un / uns	*uns* papeis
unha / unhas	*unha* pomba
algún / algúns	*algún* tipo de viño
algunha / algunhas	*algunha* vez
outro / outros	imos ir *outro* día
outra / outras	na *outra* beira

Estas formas contraen con **de, en** e **con**:

	un	unha	uns	unhas
de	dun	dunha	duns	dunhas
en	nun	nunha	nuns	nunhas
con	cun	cunha	cuns	cunhas

	algún	algunha	algúns	algunhas
de	dalgún	dalgunha	dalgúns	dalgunhas
en	nalgún	nalgunha	nalgúns	nalgunhas

O copretérito

1ª conxugación	2ª conxugación	3ª conxugación
andaba	varría	vivía
andabas	varrías	vivías
andaba	varría	vivía
andabamos	varriamos	viviamos
andabades	varriades	viviades
andaban	varrían	vivían

Usos

Accións no pasado que transcorren ao mesmo tempo ca outra acción:

· Cando *chegaches*, eles *marchaban.*

Acción que se realiza habitualmente:

· Antes *facían* deporte todos os días.

Accións en futuro:

· Hai tempo que me *dixo* que *volvía* na primavera.

Expresar cortesía:

· Quería *saber* a hora.

Ligazóns de interese

- Apiario. Formación en escrita creativa
- Asociación de escritoras e escritores en lingua galega
- Breve historia da literatura galega
- Galicia le
- Biblioteca Provincial Deputación da Coruña
- Tecedeiras. Escrita creativa
- Triqueta editora (lit. infantil descargable de balde)
- Perfil autora Rosalía Morlán

Notas da sesión